

Zaïna Mohamed

‘Ik zag de vader die gebrekkig Nederlands sprak en de taal fonetisch schreef’

Als dochter van de Hollandse Yvonne en de Marokkaanse Ben-Ali proefde - en proeft - ze de zoete én zure vruchten van twee culturen. Bracht haar moeder liefde en vertrouwen in haar leven, haar vader was de sleutelfiguur voor haar kracht, vechtlust en zelfbewustheid. ‘Elkaar respecteren en ruimte geven’, is het levensmotto van de vrouw naast Dennis van der Geest. Aan de muntthee met Zaïna Mohamed.

Mijn vader groeide op in Agadir, een kustplaats in Marokko. Tegen zijn dertigste ontvluchtte hij zijn geboorteland. In Nederland ontmoette hij mijn net achttienjarige moeder met wie hij trouwde. Binnen een jaar werd mijn broer geboren. Veertien maanden later kwam ik. Naar Marokko keerde mijn vader nooit terug. Hij praat zelfs niet over zijn geboorteland. Ook ik ben nooit in Marokko geweest. Maar als ik ga, wil ik er lang blijven. Zodat ik alles kan zien, voelen en leren over mijn vaders land, over hem, en zo ook over mijn jeugd.”

Doelwit van discriminatie

“Mijn jeugd was duidelijk anders dan die van mijn klasgenoten op mijn christelijke scholen. Mijn ouders werkten allebei fulltime. Mijn moeder als administratrice en mijn vader als lasser. Ze zetten alles op alles voor onze toekomst. Van zeven uur ’s morgens tot zeven uur ’s avonds verkeerde mijn vader in een

harde omgeving en was hij regelmatig doelwit van discriminatie. Het kwam regelmatig voor dat hij zijn locker op zijn werk beklad zag met de meest grove teksten. Dagelijks, tot aan zijn pensioen, trotseerde hij vernederingen. Als heel jong meisje zag ik die ongelijke strijd niet. Ik zag de vader die gebrekkig Nederlands sprak en de taal fonetisch schreef. De vader aan wie ik die merkwaardige naam en die donkere huiskleur te danken had, waardoor ik me ‘anders’ voelde en antwoord moest geven op talloze vragen van vriendinnetjes. Ik stoorde me soms zelfs aan mijn vader, die een hekel had aan Hollandse feesten, die te ver af stonden van zijn eigen geloof. Een vader, die het presteerde met kerst sacherijig rond te lopen en te mopperen op die rare kerstballenboom waarmee mijn moeder het gezellig maakte. Hij deed er gewoon niet aan mee! Pas zeer recentelijk viert hij Sinterklaas mee. Zijn kleinkinderen hebben opa verzacht.”

‘Het verbaast mensen dat ik het volledige repertoire van BZN meezing’

Alles beter doen

“In mijn tienertijd hield mijn vader mij - dag in en dag uit- voor: ‘Je moet hoge cijfers halen, zodat je een goede opleiding kunt gaan volgen. Jij zult alles beter moeten doen om een mooie baan te krijgen, want jij heet Mohamed!’ Ik was dan ook geen lastige puber, maar een brave tiener. Ik stortte me zo op mijn schoolwerk, dat ik er faalangst aan overhield. Al hoop ik mijn zoons een normalere puberteit te geven, het heeft wel een harde werker van mij gemaakt. Het is zelfs zo, dat ik mijn huidige baan als onderwijscoach zelf bedacht en realiseerde. Maar mijn vader had wel gelijk. Ik had ook last van mijn achternaam. Bij het opnoemen van namen in een nieuwe klas en later bij sollicitaties werd vaak gereageerd met: ‘Hè, Zaïna Mohamed, ben jij dat?’ Alsof ze bij mijn achternaam stevast een burka en een hoofddoek verwachtten. Ik werd ook wel met mijn naam gepest. Wat ik thuis niet vertelde om mijn ouders niet te kwetsen. Ik herinner me dat ik met mijn moeder in een wachtkamer zat en een doktersassistente keer op keer binnenliep. Dan keek ze zoekend rond en verdween dan weer zonder iets te zeggen. Ze zou ons daar rustig uren hebben laten zitten. Het is dat mijn melkboerblonde moeder met vriendelijk lichtblauwe ogen opstond en zei: zoekt u soms een mevrouw Mohamed? Dat ben ik.”

Ruimte is essentieel

“Dát ik er destijds voor koos een modeldochter te zijn, heeft me achteraf verrijkt. Bevocht ik als meisje geen ‘eigen’ ruimte, nu besef ik des te beter hoe essentieel die ruimte juist is.

Je kunt niet alleen die modeldochter of de modelpartner zijn en alle energie steken in de ander. Je moet de rust en de tijd nemen om erachter te komen wie je bent, wat je kunt, om vervolgens te ontdekken wat je in en met jouw eigen leven wil. Het is mooi met opgedane kennis en ervaringen nieuwe kansen te creëren en door te groeien in je persoonlijke ontwikkeling, carrière, of passie. Die gedachte probeer ik ook te vertalen naar de mensen met wie ik leef en werk. Of dit nu mijn eigen kinderen zijn, de kinderen die ik les geef, of de aspirant-onderwijzers die ik coach. Elkaar die ruimte gunnen en elkaar respecteren, dat zijn ook de ingrediënten die maken dat ik gelukkig kan samenleven met een topsporter als Dennis. En hij met mij!”

Het is van alle tijden

“Mijn achternaam Mohamed blijft intussen het mikpunt van talloze dommeriken. Wanneer in de media ook maar iets crimineels opduikt waarbij ‘buitenlanders’ betrokken zijn, dan zijn er werkelijk mensen die er plezier aan beleven om Islamitische of Arabische achternamen in het telefoonboek op te zoeken. Vervolgens bellen ze die mensen volstrekt willekeurig op om ze de huid vol te schelden. Heel ons gezin is regelmatig het slachtoffer geweest van idioten die zo hun woede en frustraties uiten. Na catastrofes als 9/11 of de moorden op Pim Fortuyn en Theo van Gogh is stevast mijn eerste gedachte: als de dader maar geen buitenlander is. Dat betekent namelijk opnieuw een periode van telefonische scheldkanonnades. Waarbij ‘rot op vieze stinkmarokkaan’ en ‘dood

aan Allah’ milde voorbeelden zijn. Ze moesten eens weten dat mijn eerste en enige bezoek aan de Iman afgelopen lente was, op mijn broers trouwerij. Überhaupt bespottelijk dat ik als Néderlandse in termen van ‘buitenlanders’ denk.”

Beperkt verstand

“Mijn vader is een westers geklede man, die zijn religie op integere, persoonlijke wijze invult; los van ieder instituut. Mijn moeder doet yoga op een matje. Ik baal van de bekrompen vooroordelen, die Nederland onnodig verharden. Een tijd terug vloog ik met mijn schoonfamilie en mijn oudste zontje Bjørn, die een eigen paspoort heeft, terug vanuit Egypte. Op Schiphol eiste een Nederlandse

douanier een geboorteakte op: ik moest aantonen dat Bjørn van der Geest werkelijk mijn zontje was. Bleek ik, Zaïna Mohamed, reizend vanuit Egypte in hun ogen een potentiële kindersmokkelaar te zijn. Ik vertelde alles wat ze maar van me wilden weten, liet privé-kiekjes zien. Niks hielp. Zelfs de steun van een vrouw die woest riep dat zij en haar zontje ook verschillende namen in hun paspoort hadden staan - Jansen en de Boer - en dat haar toch ook niet naar een geboorteakte werd gevraagd, hielp niet. Het zweet brak me echt uit toen een douanebeambte een beetje aan Bjørns wagentje begon te plukken. Goddank kwam mijn schoonvader, Cor van der Geest, op dat moment kijken waar ik toch bleef. En kon hij er iedereen met zijn legitimatie van overtuigen

dat Bjørn zijn kleinzoon was. Ik ben beslist niet agressief aangelegd, maar als Cor niet tussenbeide was gekomen... Maar ach, verzet tegen zulk ‘beperkt verstand’ is zinloos, dus reis ik sindsdien met kopieën van alle belangrijke documenten op zak.”

Couscous en kadetjes

“Mijn moeder is voor mij een levend voorbeeld van tolerantie. Zonder dat ze afbreuk deed aan haar eigen Hollandse identiteit, leefde zij met haar Marokkaanse liefde. Zij is en blijft de spil van ons gezin met het bakkie koffie bij een intiem gesprek. Het is geen ongewoon beeld dat mijn ouders, zij aan zij, aan het aanrecht hun lunch klaar maken. Mijn vader maakt, met van de markt meegebrachte groenten en kruiden,

couscous, terwijl mijn moeder kadetjes met boterhammenworst en mayonaise belegd. Waar mijn vader van oosterse muziek en Motown houdt, maak je mijn moeder intens gelukkig met een concertkaartje voor Jan Smit. Mijn vrienden blijven zich erover verbazen dat ik zonder aarzelen het volledige repertoire van BZN meezing.”

Positieve waarden

“Marokkaanse gastvrijheid, vermengd met Hollandse gezelligheid dat is in mij sterk vertegenwoordigd. Gelukkig zie ik nu vooral de positieve kanten van mijn ‘duo Penotti-opvoeding’. Die gebruik ik ook bij de opvoeding van mijn zoons Bjørn (4) en Fynn (1). Zo waren mijn broer en ik al heel jong zelfstandig. →

Mijn vader, die opgroeide in een hutje met een aapje als huisdier, is een ware autodidact en kan echt alles. Hij leerde ons strijken, koken, knopen aanzetten, broeken korter maken... Toen ik eenmaal op kamers zat, leerde hij me elektrische bedradingen aansluiten en douchekoppen verstellen. Ik weet dus dat alles te leren valt! Dus leer ik ook Bjørn om zelf taakjes uit te voeren. Nu zijn het nog kleine dingetjes zoals zijn speelhoek opruimen en gedragen kleertjes in de wasmand leggen. Maar door hem van jongs af verantwoordelijkheden te geven, wordt hij zich bewust van de waarde van zijn inbreng en die van de ander. Dat vind ik een stukje sociale opvoeding.”

Rekenen op elkaar

”Ik heb via mijn vader en aan den lijve geleerd hoe zwaar het is om in Nederland te integreren. En hoe belangrijk het is dat je elkaars levensstijl accepteert, waardeert en in elk geval niet zonder meer veroordeelt. Centraal voor mijn vader stond het zorgen voor je directe naasten en op niemand anders te rekenen dan op jezelf en elkaar. Mijn vader benaderde mijn vrienden dan ook wantrouwend. Uitjes werden door mijn moeder bevochten. Vaak was ik al een kwartier voor de toegestane tijd thuis - of ging ik toch maar liever niet - omdat ik mijn moeder de strijd wilde besparen. Natuurlijk brak het me wel eens op. Zeker toen ik rond mijn achttiende echt verliefd werd, want jongens - laat staan vriendjes - meenemen was al helemaal not-done! En juist ik moest natuurlijk vallen op de grootste, blondste en sterkste Hollandse judoka!”

De kringloop van het bestaan

“Ik verdenk mijn vader ervan dat hij zijn persoonlijke geluk pas toeliet, toen hij wist dat zijn gezin goed terecht was gekomen. Hij is nu achtenzestig en vanaf zijn pensionering overwintert hij met mijn moeder in Marbella. In dat lekkere klimaat, omringd door gastvrije Spanjaarden bloeit hij op. Hij geniet enorm van zijn kleinkinderen. Bjørn is idolaat van zijn opa, die met hem naar buiten trekt, zakken vol kastanjes raapt en uitlegt welke hij mag poffen en eten. Hij koestert zijn verhalen als geheimen. ‘Opa Ben weet alles’, vertelt hij dan trots en wil niet horen dat opa Ben mijn vader is.

‘Welnee, dat kan helemaal niet, ‘t is al mijn opa’, verbetert hij me dan. Maar hoe lang nog, vraag ik me af. Mijn vader gaat snel dood.

Na de harde diagnose van longkanker konden de artsen mijn vader slechts één jaar respijt geven. Het besef dat deze vredige fase hem zo kort wordt gegund, doet pijn. Ook dat Bjørn afscheid moet nemen van zijn grote vriend. Het zal mij zwaar vallen hem te verliezen, maar het zal me eenvoudig afgaan zijn herinnering levend te houden. Als de jongens wat groter zijn, moet het gewoon gebeuren. Dan nemen Dennis en ik hen mee op die lange reis door het mysterieuze geboorteland van opa Ben. Wat en wie zullen we daar allemaal leren kennen? Wat ontdekken over onszelf?”

‘Bespottelijk dat ik als Néederlandse in termen van ‘buitenlanders’ denk’